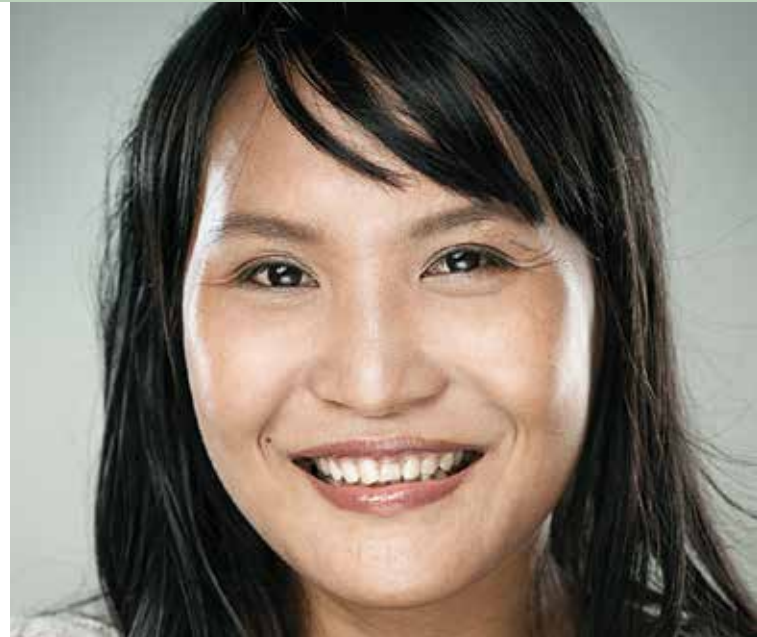

တံးစံးစုနဲၣ်ကျဲ(၅)

ယုထံၣ်န့ၣ်သဲးတံးမၤစၢ

မတၢမးတဘၣ်တုၢ်တံးမၤတရီၤတပါအိၤ. မၤပျံၤမၤဖုၤ မ့တမ့ၢ် တံးကွၢ်ဟ့ၣ် ကွၢ်စုၣ်အိၤဖျိတံးဆဲးကျိးလိၤစးတဖၣ်ဘၣ်. မ့ၢ်တံးလၢအလီၤပျံၤ, တပူၤဖျဲးဝဲဒီး တမ့ၢ်တံးလၢအဘၣ်ဝဲဘၣ်လီၤ. နအိၣ်ဒီးတံးခွဲးတံးယၢ်လၢနကပူၤဖျဲးအဂီၢ်လီၤ.

တံးဆဲးကျိးအလိၤစးတဖၣ်အံၤအယိတံးမ့ၢ်သုအိၤလၢတံးမၤတရီၤတပါ, တံးစံးကမီၤ မ့တမ့ၢ် မၤပျံၤမၤဖုၤန့ၣ်, နဒီးန့ၣ်ဘၣ်သဲးတံးမၤစၢသ့ဝဲန့ၣ်လီၤ.

ယုထံၣ်န့ၣ်သဲးတံးမၤစၢတက့ၢ်.

ပုၤတၢကမၤမ့ၢ်သုတံးဆဲးကျိးအလိၤစးအတံးမၤတရီၤတပါ, တံးစံးကမီၤလၢနဖိ ခိၣ် မ့တမ့ၢ် မၤပျံၤမၤဖုၤန့ၣ်, တံးသိၣ်တံးသိအိၣ်ဝဲလၢကဒိသအန့ၣ်အဂီၢ်လီၤ.

ခိဖျိတံးအိၣ်သးတခါစုၣ်စုၣ်လီၤဆိလိၣ်အသးအယိ, မ့ၢ်တံးအကါခိၣ်လၢန ကယုထံၣ်န့ၣ်သဲးတံးဟ့ၣ်ကွၢ်ဘၣ်ထွဲဒီးနတံးအိၣ်သးလီၤဆိဒုၣ်န့ၣ်လီၤ. တံးစံးစုနဲၣ်ကျဲအံၤတမ့ၢ်သဲးတံးဟ့ၣ်ကွၢ်ဘၣ်, ဟ့ၣ်ထီၣ်ဒုၣ်တံးဂ့ၢ်အက လုၢ်ကလုၢ်လၢနကဆိမိၣ်အိၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

တံးမၤတရီၤတပါခိဖျိတံးဆဲးကျိးအလိၤစးတဖၣ်အံၤမ့ၢ်တံးထီၣ်ဒုၣ်တံးသိၣ် တံးသိၣ်.

တံးမၤတရီၤတပါခိဖျိတံးဆဲးကျိးအလိၤစးပၣ်ယုၣ်တံးသကဲၣ်ပဝးအါမံၤ, ဝဲန့ၣ် အပူၤအမံၤမ့ၢ်ဝဲတံးထီၣ်ဒုၣ်တံးသိၣ်တံးသိၣ်ဟံးခိဖျိကီၢ်အိၣ်စၢလယၣ်အတံးသိၣ် တံးသိၣ်အဖိလၢဒီးတံးပတံၤဖျါထီၣ်အိၣ်အူၤကီၢ်အဆိၣ်သ့ဝဲလီၤ.

အိၣ်စၢလယၣ်အိၣ်ဒီးတံးသိၣ်တံးသိၣ်ဘၣ်ထွဲဒီး-

- တံးလူၤကွၢ်ဟ့ၣ်ကွၢ်စုၣ်
- ဆူၤယီၤအံၤမ့(လ)လၢအမၤပျံၤမၤဖုၤပုၤအက
- ထီထီၣ်စပီဝဲ(spyware)လၢလိၤစးတံးဖိတံးလံးအလီၤတဖၣ်
- တံးမၤတံးတံးပုၤအက
- မၤဟးဂီၢ်ပုၤတၢကအမံၤအသၣ်
- နီၤဟ့ၣ်လီၤတံးဂီၢ်လၢဒိဝဲဒီးနၢဘူးဘူးတံးတံးတဖၣ်

တံးဂ့ၢ်တံးကျိၤဘၣ်ထွဲဒီးအိၣ်စၢလယၣ်အတံးသိၣ်တံးသိၣ်လၢကီၢ်စဲၣ်ဒီးကီၢ်ခိ တဘၣ်စုၣ်စုၣ်အပူၤန့ၣ်နထံၣ်န့ၣ်အိၣ်(အဲကလံးကျိၣ်)ဝဲSmartSafe smartsafe.org.au/legal-guides သ့ဝဲန့ၣ်လီၤ.

တံးလူၤထီၣ်ဒုၣ်တံးအုၣ်ကီၢ်

တံးလူၤကွၢ်ဟ့ၣ်ကွၢ်စုၣ်, တံးမၤတံးတံးပုၤက မ့တမ့ၢ် မၤပျံၤမၤဖုၤပုၤတၢကန့ၣ် မ့ၢ်တံးထီၣ်ဒုၣ်တံးသိၣ်တံးသိၣ်လၢကီၢ်စဲၣ်ဒီးကီၢ်ခိကိးဘၣ်ဒီးအပူၤဝဲကီၢ်အိၣ်စၢလယၣ်အံၤန့ၣ်လီၤ. တံးဖိၣ်န့ၣ်တံးကလုၢ် မ့တမ့ၢ် တံးဂီၢ်မုၢ်ဒီးဟံးယၢ်တံးပ ဝဲကီၢ်လၢပုၤမၤတရီၤတပါတံးအိၣ်ဝဲဒ်သိးအံၤတဖၣ်ကမၤစၢအုၣ်ကီၢ်ဝဲလၢအ မၤကမၤတံးသိၣ်တံးသိၣ်န့ၣ်လီၤ. မ့ၢ်ပူၤဖျဲးလၢနကမၤအိၣ်န့ၣ်, ထီၣ်ဒုၣ်တံးအုၣ် ကီၢ်တဖၣ်အံၤလၢကျဲအဂ့ၢ်ကတံးတဘိလၢနဂီၢ်တက့ၢ်.

တံးအကါခိၣ်ကတံးမ့ၢ်နတံးပူၤဖျဲး, လၢနီၢ်ခိဒီးနီၢ်သးခံခိလၢန့ၣ်လီၤ.

တံးအုၣ်ကီၢ်လၢတံးမၤတရီၤတပါခိဖျိတံးဆဲးကျိးအလိၤစးအပူၤပၣ်ယုၣ်-

- ဒိန့ၣ်ဟံးတံးဂီၢ်လၢလိၤတဲစိအမဲၣ်သၣ်အလီၤ
- ဖိၣ်န့ၣ်ဟံးကီၢ်ယၢ်တံးကလုၢ်တဖၣ်
- စဲးကျိးထုးထီၣ်ဟံးအံၤမ့(လ), မ့တမ့ၢ် ကမ့ၢ်တံးဂ့ၢ်လိၣ်တံးဆဲးကျိးလၢ အရူၤလီၤအသးတဖၣ်
- တံးကွဲးလံၣ်ကွဲးလံၣ်အတံးအုၣ်ကီၢ်ဘၣ်ယးဒီးတံးကဲထီၣ်အသးလၢ လံၣ်ဖိ မ့တမ့ၢ် လံၣ်ကွဲးနီၣ်တဘၣ်ဘၣ်အပူၤ

လၢကသ့ၣ်ညါအါထီၣ်တံးဂ့ၢ်တံးကျိၤဘၣ်ယးဒီးနကဘၣ်လူၤယုထီၣ်ဒုၣ်တံးအုၣ် ကီၢ်တဖၣ်အဂီၢ်နထံၣ်န့ၣ်အိၣ်(အဲကလံးကျိၣ်)သ့ဝဲ **eSafetyWomen** esafety.gov.au/women/take-control/esafety-planning/collecting-evidence.

နီးနီးသဲစးတံတားစုကတယံသုဗဲလဲဉ်.

ပီရီ မုတမုာ် သဲစးကရုတဖဉ်မၤစၢန့ၤသ့ၤလၢကတၢ်ပိဉ်သဲစးတံတားစုတဖဉ် အိဉ်လၢနဂီၢ်အဂီၢ်, ပဉ်ယုဉ်နကတၢ်ပတံထီဉ်တံသိဉ်တံသိအတၢ်ဒီသအ ဂုၢ်ဒဲလဲဉ်လီၤ. မုာ်လိဉ်န့ၢ်, အဲဒဲသ့ၢ်ကတၢ်ကတိတၢ်ဒီးဟ့ၢ်န့ၢ်ဒီးန့ၢ်လီၤ.

ပိဉ်မုာ်ပိဉ်မၤသဲစးကရုတဖဉ်ဖဲအိဉ်စၢလယဉ်ကိဉ်စၢဒီးကိဉ်ခိအပူၤဟ့ၢ် ထီဉ်သဲစးတံတားစုကတၢ်ဟ့ၢ်ဖးကလိတဖဉ်သ့ၤပိဉ်မုာ်ပိဉ်မၤတဖဉ်အဂီၢ်န့ၢ် လီၤ. ကိဉ်စၢဒီးဒီးကိဉ်ခိတနီၤအိဉ်ဒီးသဲစးတံမၤစၢလိၤအိဉ်တံအုဉ်ပိဉ်မုာ်ပိဉ် မၤလၢအတၢ်ဘဉ်ဟံဉ်ပူၤယီၤပူၤတၢ်စုအုဉ်ခိဉ်တကးတဖဉ်အဂီၢ်န့ၢ်လီၤ. လဲၤအေ wlsa.org.auလၢကသ့ၢ်ညါအါထီဉ်တံဂ့ၢ်တံကိဉ်တဖဉ်အဂီၢ်တက့ၢ်.

1800RESPECTဟ့ၢ်ထီဉ်(လၢအဲကလံးကျိဉ်)ဘဉ်ယးဒီးတံအိဉ်ထွဲတံမၤ စၢဒီးသဲစးတံတားစုကတၢ်အကျိၤအကျဲလၢကိဉ်စၢဒီးကိဉ်ခိတဘျီစုဉ်စုဉ်အပူၤ 1800respect.org.au/help-and-support/violence-and-the-law.

မၤန့ၢ်တံဒီသအတံကလုာ်လၢတံဟံလီၤအိဉ်ဖဲအကတိတံကတိအပူၤ နကလိဉ်ဘဉ်သဲစးတံဒီသအတံဆဲးကျိးလိဉ်အဲတံသ့ၤအိဉ်လၢ ကမၤတရီတပါန့ၢ်, ဟံးစိဟံးကမိၤ မုတမုာ် မၤပျံးမၤဖုးန့ၢ်အဂီၢ်န့ၢ် လီၤ. န့ၢ်, မုတမုာ် ဟ့ၢ်လၢန့ၢ်စး, ကပတံထီဉ်တံဒီသအတံက လုာ်လၢကတၢ်အိဉ်အပူၤလၢအမၤတရီတပါန့ၢ်တကးသိးတသ့တမၤတံဒီသိး, ဟဲဘူးဒီးန့ၢ်, ဆဲးကျိးန့ၢ်, မုတမုာ် က့ၢ်ဟ့ၢ်က့ၢ်စုဉ်ဖဲန့ၢ်လဲၤန့ၢ်တဖဉ်န့ၢ် လီၤ.

ဆဲးကျိးန့ၢ်လီၤကဝိၤဟ့ၢ်လၢကတၢ်ပိဉ်တံစုအုဉ်ခိဉ်တကး မု တမုာ် တံဒီသအတံကလုာ်အဂီၢ်တက့ၢ်. ပီရီ မုတမုာ် သဲစးကရုတဖဉ်မၤစၢ န့ၢ်သ့ၢ်ကိးလၢနပတံထီဉ်တံဒီသအတံကလုာ်အဲဖဲန့ၢ်လိဉ်အိဉ်အခါန့ၢ်လီၤ. တံဒီသအတံကလုာ်အဲဘဉ်တံသ့ၢ်ညါအိဉ်အမဲလၢအကတဖဉ်ဖဲကိဉ်အိး စၢလယဉ်အကိဉ်စၢဒီးကိဉ်ခိတဖဉ်အပူၤန့ၢ်လီၤ. နပီရီ မုတမုာ် ဟ့ၢ် ကိဉ်ကသ့ဟ့ၢ်ကတၢ်ဟ့ၢ်ဖးတံအဂ့ၢ်ကတံလၢနဂီၢ်န့ၢ်လီၤ.

မုာ်တံမၤကမုာ်တံသိဉ်တံသိတခါဖဲန့ၢ်လုာ်သ့ၢ်ခါပတံ တံဒီသအတံကလုာ်အိဉ်န့ၢ်လီၤ. တုၤဖဲတံဒီသအတံကလုာ်အဲ တံဟံလီၤအိဉ်လံတစု, နကဘဉ်ဒုးသ့ၢ်ညါဟ့ၢ်တဘျီယီဖဲန့ၢ် မုာ် ဆိမိဉ်လၢတံကလုာ်အဲတံလုာ်သ့ၢ်ခါပတံအိဉ်အခါန့ၢ်လီၤ. မၤ လီၤတံဒီသိးနကဟံယံတံအုဉ်ကိးလၢတံကဲထီဉ်အသးတမံလံလံလၢ နဆိမိဉ်လၢတံလုာ်သ့ၢ်ခါပတံတံကလုာ်အဲအခါခိဖျိတံအုဉ်ကိးတဖဉ်အဲ တံကပတံထီဉ်အိဉ်အမုာ်တံအုဉ်ကိးအဂီၢ်န့ၢ်လီၤ.

ယုထံဉ်န့ၢ်တံမၤစၢ

သ့ၢ်နီဉ်ထီဉ်. တံမၤတရီတပါတံခိဖျိတံဆဲးကျိးလိဉ်တဖဉ် တမုာ်တံလၢအဘဉ်ဝဲဘဉ်ဒီးတမုာ်နတံကမုာ်ဘဉ်. တံမၤစၢအိဉ်ဝဲလီၤ.

နမုာ်တုာ်ဘဉ်လၢနတပူၤဖျးဘဉ်န့ၢ်, ဆဲးကျိးဟ့ၢ်ဒီးဂီၢ်အုကရုတဖဉ်ခိဖျိ ကိးဝးသၢဖျဉ်(၀၀၀)တဘျီယီတက့ၢ်.

ကိးဝးသၢဖျဉ်(၀၀၀)လၢနဟံဉ်လိတဲစိအအိဉ်ဒီးသံက့ၢ်ဟ့ၢ် (**'Police'**), **မုာ်အု('Fire')**မုတမုာ် တံဆါဟံဉ်သိလုဉ် **'Ambulance'** တက့ၢ်. အိဉ် ခိးဖဲလဲၤကိဉ်အပူၤဒီးတံကဆဲးကျိးန့ၢ်န့ၢ်အုပူၤကျိးထံတံဖိတကးအအိဉ်န့ၢ်လီၤ.

တံအံးမုတမုာ်ဂီၢ်အုဘဉ်န့ၢ်, ကိး မုတမုာ် လဲၤအုန့ၢ်လီၤကဝိၤဟ့ၢ်အဲဖဲ အးတက့ၢ်.

လၢကဒီးန့ၢ်အါထီဉ်တံမၤစၢအဂီၢ်, ဆဲးကျိး **1800RESPECT** လၢ လိတဲစိလၢအပူၤဖျး မုတမုာ် တံဆဲးကျိးလိဉ်တဖျဉ်အပူၤအဆိအချဲတသ့ ဖဲအသ့တက့ၢ်.

1800 737 732

1800respect.org.au

1800RESPECT ဟ့ၢ်တံမၤစၢလၢတလၢအပူၤလၢ ၂၄ နံဉ်ရံဉ် အတိၢ်ပူၤဒီးဟ့ၢ်ကတၢ်ဟ့ၢ်ဖးရံဉ်က့ၢ်ဟံလီၤတံဒီတံသ့ၢ်လၢအဘဉ်ထွဲဒီးတံ မၤအမၤသိအကလုာ်ကလုာ်လၢအပဉ်ယုဉ်ဒီးဟံဉ်ဖိယီတံမၤတရီတပါဒီးမုာ် ခါတံမၤအုဉ်မၤစိးတဖဉ်န့ၢ်လီၤ.အဲဒဲသ့ၢ်ဆဲးကျိးန့ၢ်န့ၢ်ဒီးတံမၤစၢအဂ့ၢ်အက တဖဉ်ဖဲန့ၢ်လီၤကဝိၤအပူၤသ့ၢ်စုဉ်ကိးန့ၢ်လီၤ. လဲၤအေ 1800respect.org.au/languages/ လၢကသ့ၢ်ညါအါထီဉ် တံဂ့ၢ်တံကိဉ်, တံဟ့ၢ်ကတၢ်ဒီးဘဉ်ဒိဉ်အိဉ်တံဂီၤမူလၢကျိဉ်အက တဖဉ်အဂီၢ်တက့ၢ်.